

TREMTINYS

LIETUVOS TREMTINIŲ SAJUNGOS LEIDINYS

EINA NUO 1988 m. SPALIO 28 d.

1990 m. BIRŽELIS Nr. 8 (23)

Su gedulu ir viltimi Širdyse

Jau antrą kartą iškilmingai mi-

ne Gedulo ir Vilties dieną, bir-

želio 14-ąją. Taip jau sutapo, kad

tą pačią dieną švenčiame ir ka-

tališką šventę Devintines —

Jézaus Kristaus kūno ir krauso

šventę.

Auka ir jos prasmė mūsų tau-

tais — tokia pagrindinė birželio

14 d. renginių mintis.

12 val. visų bažnyčių varpal

pakvietė iškinčiuosius į šv. Mi-

šias už Lietuvą. Po to iš Rotu-

šės aikštės daugiatūkstantinė

procesija su vėliavomis, bažny-

tinėmis glesmėmis patraukė į

Vytauto Didžiojo Karo muzie-

jaus sodelį. Išklausė pamokslą,

ne išpuonis, o širdinės žmonės

kartojo išklimbybės ir paslauko-

mo akto šv. Jézaus Širdžiai žo-

žius. Teužęsta kerčtas ir ne-

apykanta, tebūnie meilė!

Tą pačią valandą buvo pašven-

tinatas kryžius, pastatytas vėlaj

pagarsėjusio tanko „išvaduoto-

jo“.

Iškilimės tėsėsi vakare Karo

muziejaus sodelyje, prie paminklo „Zuvusiems už Lietuvos lais-

vę“. I susirinkusius kreipėsi

Steponas Gečas, Kultūros fondo

Kauno skyriaus pirmyninkas. Jis

papasekojo, kad 1921 m. Karo

muziejaus sodelyje buvo pradė-

ti statyti kryžiai. 1940 m. čia

stovėjo 11 kryžių bei koplytėlė.

1933 m. birželio 14 d. čia atga-

bentas ir J. Svirskio kryžius. Sie

kryžiai simbolizavo Lietuvą, Ma-

rijos žemę. Tačiau jie nedavė

ramybės XX a. vandalams. Vie-

nas po kito kryžiai dingdavo iš

sodelio.

Dabar Aukščiausiojo valla

Lietuvali vėl gržta Marijos že-

mės ir kryžių krašto vardas. Pr.

Paleckio iniciatyva buvo pradėti

atstatinėti kryžiai Karo muzie-

jaus sodelyje. Čia daug pasidar-

bavo Kauno krašto tautodaili-

ninkai.

S. Gečas padėkojo visiems,

kas prisidėjo prie kryžių atstatymo,

sodelio tvarkymo.

Kun. S. Valčiūnas pašventino

atstatytus 7 kryžius.

Miesto meras V. Adomoniš,

pabréždamas šios dienos iškil-

mingumą ir prasmingumą, pa-

smerkė įvykdytus vandalizmo

aktus.

Skambėjo tremtinų dainos ir

poezija, degė žvakelės — Geduo-

lio ir Vilties simbolis.

Dalia KUODYTĖ

Edmundas KATINO nuotraukos

Pamąstykime kartu

Kas teikia vilčių

Pasisakau už moratoriumą. Ko-

dėl Todėl, kad lig šiol neturime

kito išeltien taško deryboms su

Sovietų Sajunga. Labiausiai nuo-

gastaujame, kad, moratoriumą

paskelbus, Maskva pareikalaus

suspenduoti visus įstatymus, kurie

po kovo 11 d. buvo mūsų

paskelbti. Ministrų Tarybos pa-

siūlytose moratoriumo sąlygose

tatai nėra numatyta. Jos numatyta

sąlyga yra tai, kad po moratoriumo

paskelbimo turi būti

nutraukta blokada. Su jos nu-

traukimu pradedamos derybos.

Jeigu kai kurie įstatymai gali

būti derybų objektu, savaimė

suprantama, kad juos galima

stabdyti ir derėti. Kas kita, jeigu

Maskva kelia tokius reikalavimus,

kurie yra mums neprilimtini. Tokiu atveju yra antra sąlyga — moratoriumą nutraukus,

galioja tas pats statusas, kaip ir

dabar. Pralaimėti galime, jeigu

neprotingai elgsimės derybų

metu.

Manau, kad pradiniu derybų

tašku galėtų būti sutikimas pra-

vesti (per 2–3 mén.) plebiscitą

balsavimą, ar norime įstoti į Sovi-

etų Sajungą. Žinoma, tuo at-

veju turėtų tolimesnės derybos

laikinai būti suspenduotos, tačiau

neveikiant blokadai. Kad esame

neprisklausomi, Maskva

jau yra pripažinus 1920 m., tad

šiuo metu belieka, kad ji an-

nuoliotų 1940 m. liepos 21 d. fik-

tyvų aktą. Ji abejoj, kad mes

neprisklausomybę, pasikeitus

istorinėms sąlygom, norime tur-

rėti. Prisiminkime, kad ir Gorbačiovas yra pasakęs, jog pasi-

keitus istorinėms sąlygom, reikia visiškai kitaip vertinti Pa-

baltijo tautų apsisprendimo tel-

ęs. Taigi mes sutinkame atlikti

įstojimo į Sovietų Sajungą ple-

biscitą, nes mes niekada nebu-

vome atsiakę neprisklausomybę.

Ji buvo tik suspenduota Raudonosios armijos dėka. Mes

dabar atnaujinome Neprisklausomybės aktą ir po kovo 11 d.

sutinkame tartis dėl visų toles-

nilių ekonominį klausimą. Jeigu

pripižiūsite — tarlamės. Bet jeigu

mūsų nepripižiūsta, tai dėl ko

mes turime tartis? Ar dėl nau-

jujų okupacinių sąlygų? Manau,

turime vieną kartą visiems lai-

kams atsiminti — reikia Gorbačiovo vietoje pabūti. Jis šiuo

metu taip pat nori garbingai išeiti iš dabartinės krizės ir nesu-

daryti kapitaliacijos įspūdį prieš

Lietuvos reikalavimus. Toks

samprotavimas teikia daug vil-

čių prie derybų stalo.

Dar prisiminkime K. Prunskie-

nei Gorbačiovo pasakyti mintį

— jis sutinka pripažinti Lietuvą

neprisklausoma, tačiau reikia

peržiūrėti teritoriją. Be abejio,

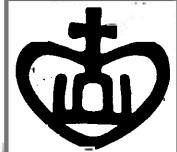
taip elementariausias mūsų teisių

1990 m. birželis

TREMINTINYS

2

KAS TEIKIA VILČIŪ

ATKELTA IS 1 PSL.
paželdimas — nel Vilnius, nel Klaipėda nėkada nebuvu Rusijos. Tačiau norom nenorom pagal tarptautinę teisę turėsime 99 metams susitarti dėl Kaliningrado srities, kad Sovietų Sąjunga turėtų višliką tranzito laisvę, kad uostas būtu jiems prieinamas (žinoma, už atlyginimą).

Trijų Pabaltijo valstybių neprisklausomybė matau realią tik tuo atveju, jeigu bus suverenios kitos Sovietų Sąjungos respublikos. Jos galės palaikti santykius su kiekviena Pabaltijo valstybe savarankiškai. Ir prie to einama. B. Jelcinas pareiškė, kad jis žada su mumis užmegzti prekybinius ryšius. Sovietų Sąjunga norėtų sukurti konfederaciją. Jeigu konfederacija bus tokį respubliką, kurios turės teisę laisval prekiavoti, tada mes būsime neprisklausomi (nes vyks normali konkurencija). Jeigu neprisklausoma Lietuva turės teisę prekiauti tik su viena Sovietų Sąjunga (per centrą), mūsų ateitis bus sunki ir skurdėti, nes kainas diktuos Centras (ką jau savo kailiu patyrēme). Ateities Lietuvą išvalžduojančia laisvą neprisklausomą Rytų Europos laisvų valstybių ekonominėje sandraugoje. To neleisime.

Tokioje sandraugojė Lietuva, Latvija ir Estija, o greičiausiai Lietuva taps tiltu tarp Vakarų ir Rytų, tarp kultūros, tarp ekonominės sférose. Ir po 5—6 m., jeigu ta sandrauga suklestės ir Pabaltijos išsiverš į priekį, gali susidaryti galimybė Vakarų ir Rytų blokams susijungti. Arba Lietuva, Latvija ir Estija taps Vakarų bendrijos narės. Gorbačiovas dažnai minėti bendrus Europos namus. Gal po 10—15 m., Rytams atsigavus, visos Europos bendrija gali susikurti. Reikės daug laiko, kad Rytų ir Vakarų kultūros, ekonominės ir bendroslės civilizacijos skirtumai išsiligintų.

Ką reiškia būti tokioje sandraugoje? Turime savo sienas, pinigus, pramone ir kaip savarankiška respublika savo užsienio politiką. Galime daryti ir karinės sutartis su ta sandrauga arba ne. O gal karluomenės mums vilčiai nereikia? Sienos yra ašiklos ir neginčiamos. Sovietų Sąjungos kariuomenės išvedimas — derybų objektas. Sunkus klausimas, bet ne tragedijas. Kas žino, gal ateityje Rytų ir Vakarų sandraugos susilies ir kariuomenės bus atsisakyta. O šiuo metu, jeigu egzistuos 2—3 bolševikų kariuomenės bazės ir jie mokės pinigus — normalus reiškinys. Vokietijoje yra amerikiečių bazės. Bet tai nereiškia, kad amerikiečiai okupavę vokiečius.

Šiandieną kalbame apie neprisklausomą Lietuvą, bet visai neminime pagrindinio žodžio — demokratijos. Albanija taip pat save laiko neprisklausoma. Galvokime tik apie demokratinę neprisklausomą Lietuvą. Tie, kurie man sako, kad pirmiai neprisklausomybę mes atgausime, o paskui demokratiją — nepasitikiu. Bolševikai lygliai taip pat 1918 m. žadėjo — pirma valdžią palūksim, paskui demokratiją padarysim. Jie padare „demokratiją“. Be demokratijos būtų žmogaus mastymo ir jo žodžio negali būti jokios neprisklausomos Lietuvos. Tik demokratija apsaugos neprisklausomos Lietuvos ateiti nuo kalėjimų bei lagerių kitaminčiams.

Mažumą reikia gerbti. Demokratija yra tada, kai dauguma valdo, bet gerbia mažumą, nes iš mažumos reikia pamulti tai, kas konstruktyvus.

Liudas DAMBRAUSKAS

TREMINTINIŲ SĄJUNGOS KONFERENCIJA

LITUUVOS RESPUBLIKOS
AT PIRMUNINKUI
V. LANDSBERGIUI

Birželio 23 d. Kaune įvykusioje Tremintinių sąjungos valdybos ir skyrių vadovų konferencijoje aptarta Lietuvos politinė situacija. Pranešimus padarė AT deputatai: Tremintinių sąjungos Prezidentas Balandis Gajauskas, narai: Aleksandras Ambrazevičius, Birutė Nedzinskienė.

Dalyvai apsvarstė galimas kovo 11 d. Neprisklausomybės Akto moratoriumo pasekmes ir savo nuomonę išreiškė laisvė.

Lietuvos tremintinių sąjungos tūkstančių tremintinių ir politinių kalinių vardu kategoriskai pasisako prieš bet kokį Kovo 11 d. Neprisklausomybės Akto moratoriumą, suspendavimą ar įsaldymą.

Sustabdžius Kovo 11 d. Akto veikimą derybų laikotarpiui, o tai gali tapti dešimtmis metų, neturės jokios juridinės galios mūsų respublikos įstatymai — įsigalios TSRS konstitucija. Kokios tai gali būti pasekmės, vienos išėjimui?

Tuoju turėsime daryti, einant į laisvą rinką, ekonominio ir politinio bendradarbiavimo sutartis su suvereniomis respublikomis — Rusijos federacija, Moldova, Uzbekija, Gruzija, Arménija, Azerbaidžanu, Latvija, Estija, o gal ir kitomis. Suspendedavę Kovo 11 d. Akto susirūpime patys sau rankas.

Koks bus precedentas, sustabdžius Kovo 11 d. Akto veikimą, visai Sąjungai ir kaip mes atrodysime pasaulyje akys — vieną dieną skelbiame Neprisklausomybė, kita — atsauklame. Laisvės vėlavnešys išduoda laisvės siekius. Gal tada ir Rusijos federacijai ir kiloms, suvereni-

tetą paskelbusioms respublikoms po kelių dienų reikštį jį sustabdyti. Gal ir Vokietijos susivienijimui vertėti paskelbtį moratoriumą? Tremintinių sąjungos pozicija alški — neišduosime.

Tūkstančiai Lietuvos tremintinių ir politinių kalinių netiki Tarybų Sąjungos vadovą „gera valia“, gal paskui ir moratoriumą atsaukti nebebus kam... Mes negalime užleisti tų pozicijų, kurias jau esame iškovojo — Kovo 11 d. Neprisklausomybės Akto negali būti skelbiamas jokis moratoriumas, juo labiau šių dienų Europos ir visos Tarybų Sąjungos įvykių kontekste.

Kaunas, 1990 06 23

Lietuvos tremintinių sąjungos Raseinių skyriaus KREIPIMASIS

I vyresniojo amžiaus vienos gyventojus, buvusius liudines gynėjus, NKVD darbuotojus, jų pagalbininkus.

Gera, kai tėveliai išaugina dorus, sąžiningus, mylinčius Tėvynę valkus. Malonu, kai vaikai ir anūkai gali didžiuoti gražiai tėvų bėsenelių darbais vardin savo gimtinės Lietuvos. Deja, yra tokiai, kuriems gėdė prisiminti skun-

dusius, žudžiusius, be keltės kaičiusius, dalyvavusius artimųjų ir kaimynų tremimuose.

Pernai Raseinių Šajūdis pasiūlė liudines gynėjams organizuoti susilinkimus su vienos gyventojais ir pasikalbėti apie raijono liudines gynėjų veiklą 1940—1955 m. Galia, kad nel reiškia partijos komitete, nei veteranų taryboje šis pasiūlymas nebuvo išgirstas. Kalbėti vengiamo. Tai

verčia abejoti liudines gynėjų ir juo telkininkų darbų dorumu.

Jūsų, gyvų liudininkų, parodymai ir lipažintis pašengintu žuvusiu pasiprečinimo kevų dalyvių pajekas, padėlių surasti jų palaikus.

Atgaliauti pajegiai tik labai sti-

prūs ir drąsus žmonės.

Mieli Raseinių žemės pakylėliai! Laikas suteikia Jums galimybę pripažinti ir išsakyti tik-

rejų tiesą. Padėkite kančinių artimiesiems, paaiškinkite iškėlimo akcijų dalyviams praskleisti pa-

siapltingą to laikotarpio užsela-

da.

Visi geros valios žmonės, buvę tragedijų įvykių liudininkai ar dalyviai, atslepkitė adresu:

234416 Arlogala, Melleratorių 7—26, Antanas Vizbaras.

1948 metai Lietuvali atnešė daug skausmo, ašarų, sievarto.

Kalėdamas Karelijos ATSR Nadvalicų lageryje, gavau pranešimą, kad mūsų žemė išvežta. Tik vėliau, jau būdamas Norilsko lageriuose, sužinojau, kad jie Igarkoje. Klek buvo skausmo ir rūpestcio!

1948 m. man suejo 18 metų. Tada mus, 20 vaikinų, išsiuntė miško darbams.

Gyvenome lageryje tik apie vieną kilometrą nuo „Belomor“ kanalo, vadinto Stalino kanalu, statybos. Mačiau tarp uolų iškirstą vagą. Šimtų tūkstančių kalinių kaulais nugriautas tas kanalas. Krauju primirkusi žemė. Pasakojo, kaip kritisų kalinių užpildavo skalda, o jo vieton atvarydavo kitą.

1948 m. vasarą mus, didelę grupę kalinių, vežė pro Krasnojarską, paskui baržomis Jenisejumi į Dūdinką, pagaliau į Norilską. Kiekvienam žingsnyje — „viškos“ (sargybos bokštai), visa Šiaurės sėte nusėta lageriais.

Norilsko patekau į 4 lagerį ir išbuvau iki 1954 m. Čia sutinkau pažystamų ir daug gerų žmonių. Mane nuo bado išgelbėjo žydų tautybės vaikinas Dovidas Kaminmanas. Jo tėvas tūdėjo kepyklą Giedraičiuose. Sužitikome, kaip geriausi draugai. 1940 m. jis pradėjo persekioti ir areštavo. Gal už tai, kad buvo verčę lietuvių mokytoja, buvo Šaulių organizacijos narys.

Norilsko 4 goslage gerai pri-

simenu šialiski Kazimierą Gailiūlį, brolius Broniu ir Jonu Rimkus, Ildefonsą Miškinį, molėtis-

labai gerą draugą, mokytoją ir tarsi tėvą, agronomą Edvardą Proscvičių. Labai verkdavo naktimis, sužinojęs, kad jis pa-

rio liejykla, kuri buvo apie 4 km. nuo lagerio. Kai išvesdavo į darbą, tai pirmosios brigados būdavo jau statyboje, o kitos dar tik įėjo pro lagerio vartus — tokia lavina žmonių-vergu. Netoliese už lagerio išaugo ir kapinynas... Ypač po 1953 m. streikė. Daug žuvo, daug liko suluošintų. Labiausiai nukentėjo moterų 6 lageris. Jos lalkėsi ilgalaikiai. Jas liejo galinga srove, o paskui šoko kapoti ugnagėsių kirviais ir kastuvalais. Po kurio laiko nuėjė į tas vietas, radome daug nukirstų rankų, kojų, galvų... Kareivai žuvusiu kūnus tik apgrailomis surinkę užkasė karjere.

Dabar ant 4 lagerio kapinyno užstatyti namai. Švaru ir gražiai, nekas nieko nežino. Oi mokiniai komunistinė sistema paslėpti savo nusikaltimus!

O Norilsko tada buvo 10 lagerių politikinių — 8 vyrių ir 2 moterų. Buvo ir kriminalinių. Kalbėjo, kad tada buvo aplie 60000 žmonių. Norilsko buvo daug urano rūdos. Kaliniai pastatė ir požeminę gamykla-laboratoriją. Kalbėjo, kad ir pats Kurčiatovas čia lankosi.

1954 m. išėjau į laisvę, t. y. į tremtį pas žemę į Igarką. Visa jaunystė paaukota. Deja, mūsų auka tada buvo beprasme. Tačiau ją pakartočiau, kad tik Tėvynė būtų laisva.

Gediminas KATINAS
Nuotraukoje autorius su draugais

STALINO KURORTAI

k Alfonsą Kaminską, buv. generolą Barzdą-Barzdaukę, Vytautą Bingelį (smulkininką), Antraną Bakaną, Stasią Jasaitį, Vytautą Škėmą, kun. Joną Buožę, 1940 m. jį pradėjo persekioti ir areštavo. Gal už tai, kad buvo verčę lietuvių mokytoja, buvo Šaulių organizacijos narys.

metė gražuolė žmona. Dar geras draugas buvo guculas Józefas Gurbo. Jo sūnus mirė gretimame lageryje. Nelaimės mus suartino, taip visi trys ir draugavome.

Vienu metu 4 lageryje buvo apie 14000 žmonių. Statėme va-

Kazimieras Šliugždinis, Jono, g. 1929 m. Prienuose, iš 6 vaikų — vyriausias, tad įgijęs valruotojo specialistų galėjo būti parama žemai. Keletas sužeistųjų mirė ligoninėje, o žuvusiu levonus naktį slėpti kažkur išvežė. Spėjama, kad juos užkėlė. Daug buvo vienuolių, jie vadindavosi broliais. Tik pavidalių neprisimenu.

Kazimieras žuvo Kingyro kalinių sukilime 1954 m. gegužės 17-ąjį. Ji nužovė naktį, „ūkio kiemo“ zonoje. Keletas sužeistųjų mirė ligoninėje, o žuvusiu levonus naktį slėpti kažkur išvežė. Spėjama, kad juos užkėlė.

Namškiamas melevo — atsakdyavo, kad Kazimieras išvežtas į kitus lagerius. Pagaliau namus pasiekė atsakymas iš Maskvos. Jame buvo megalingai nurodyta mirties vieta ir laikas.

Tėvas Jonas Šliugždinis 1958 m. važiavo į Karagandą ieškoti sūnaus kapo, bet jokių žinių... Mama ir kiti artimieji laukė, tikėjosi, kad sūnaus bent palaikai grį... Deja, ir šiandien nėra vilties sužinoti, kur tos baisios tragedijos aukų kapas.

Tarp asmeninių Kazimiero daiktų draugai rado nebaigtą rašyti mamai laiką. Dėkoja likimui ir Dievui už

viską, kartu ir už nelaisvę, kad pažino dvasinį grožį, sutiko nuostabius žmonių... Mintis nutraukta. Laiškų baigė Kazimiero giminė. Pridėjo artimiesiems išlaidą žinių ir užsiautą. Išsiuntė nelegaliai, per palikimą laisvą žmogų. Kingyre įvykiai nuo visuomenės buvo labai siepiami.

Karagandoje laiškų cenzūra sulaikė ir grąžino į Džeskažano-Kingyro lagerį. Pagal tenkinių reitingą turėjo bausčiai išsiuntė, bet... Lietuvalė vertė pasakoją, kad ši laiškų išvertus į rusų kalbą, jis pasirodė toks graudus, jog sugraudino net cenzorių.

Tas laiškas dabar kaip muziejinius eksponatus liudyti, kokios taurios siejos žmonės buvo taip niekingai baudžiami ir žudomi. Šiandien žinome, kas ijkundė Kazimierą Šliugždinį ir dar 6 karelvius. Te nuteis jį Dievas.

Anastazija GRUŽIENĖ

SEPTINTASIS BUVO IŠDAVIKAS

Kazimieras Šliugždinis

1990 m. birželis

TREMINTINYS

3

**Steigiamasis
seimas:
žmonės
ir
likimai**

Sventiškai pasipuošęs Kaunas 1920 m. gegužės 15 d. sutiko Steigiamąjį Seimą. Pirmasis posėdis įvyko Valstybės Teatro rūmuose 18 val. Buvo paskelbta Lietuvos nepriklausomybės deklaracija. Tada ir prasidėjo tikrasis Lietuvos valstybės kūrimas.

Seime dalyvavo 112 įvairių partijų atstovų; 59 — krikščionų demokratų, 28 — socialistų liudininkų demokratų ir Valstiečių sąjungos, 12 — socialdemokratų, 7 — žydų, 3 — lenkų, 1 — vokiečių ir 2 nepartinių. Žydų atstovai, nemokėjė lietuvių kalbos, Seime kalbėjo žydiškai. Žydų ir socialdemokratų nuomonės dažnai sutapdavo. Krikščionys demokratai sudarė koaliciją su socialistais liudininkais. Deja, įvairių partijų atstovai savo partinius interesus ir idėjinius principus laikydavo svarbesnius už sparą Lietuvos valstybingumo atkūrimą. Socialdemokratų interpellacijos dažnai trukdydavo priimti svarbius įstatymus, o priėmus Lietuvos valstybės konstituciją, giedant Lietuvos himną, socialdemokratai, balsavę prieš konstitucijos priėmimą, demonstratyviai išėjo iš posėdžių salės.

Socialistų liudininkų atstovai priešinosi tiems konstitucijos straipsniams, kuriuose buvo numatomas bažnyčios dalyvavimas kultūros ir švietimo darbe. Jie pasitraukė iš Seimo ir atšaukė savo narius iš vyriausybės.

Nepaisant partinių nesutarimų, Steigiamasis Seimas buvo labai reikšmingas Lietuvai. Priimta daug svarbių įstatymų: 1922 m. rugpjūčio 1 d. — valstybės konstitucija, 1922 m. kovo 29 d. — žemės reformos įstatymas, 1922 m. rugpjūčio 22 d. — valiutos įstatymas, panaikinti luomai ir titulai. Iki 1922 m. spalio 6 d. Steigiamasis Seimas išeido apie 300 įstatymų.

1940 m. gegužės 26 d. buvo minimos 20-osios Steigiamojo Seimo metinės. Kalbėjo dr. J. Staugaitis, dr. K. Grinius, dr. J. Steponavičius, Z. Toliūnas, dr. D. Karvelis.

Sovietų Sajungai okupavus Lietuvą, Steigiamojo Seimo atstovų likimas buvo tragiskas. Labiausiai nukentėjo krikščionys demokratai.

Buvo sušaudytų:

rašytojas ir dailininkas V. Bičiūnas; buvęs susisiekimo ministras 1919—1920 m., Lietuvos diplomatas V. Carneckis; švietimo ministras 1925—1926 m., mokytojas „Aušros“ mergaičių gimnazijos direktorius K. Jokantas; vidaus reikalų viceministras 1919—1920 m., Lietuvos banko valdytojas Z. Starkus. 1942 m. rugpjūčio mén. juos sušaudė Sverdlovsko sr. Gary raj. lageryje. Čia kalėjo ir „Aušros“ gimnazijos inspektorius, mokytojas P. Spudas, 1943—1944 m. Omsko sr. tremtyje mirė badu. Be abejo, jie būtu galėję išvykti į užsienį, bet atsisakė palikti Lietuvą. JAV pasiuntinys kvie-

tė V. Carneckį važiuoti į JAV, nego jo žmona buvo JAV pilietė, tačiau V. Carneckis atsisakė.

K. Bizauskas — nepriklausomybės akto signataras, švietimo ministras 1920—1922 m., vėliau dirbęs diplomatu, buvo nužudytas Červenėje, netoli Minsko, 1941 m. birželio 26 d.

A. Stulginskis — nepriklausomybės akto signataras, Steigiamojo Seimo pirmmininkas, Lietuvos Respublikos prezidentas 1920—1926 m., suimtas 1941 m. birželio 14 d. Buvo kalėamas Vladimiro kalėjime apie 11 metų, po to Krasnojarsko kr. Rešiotų lageryje 4 m. Tremtyje išbuvo iki 1957 m.

Profesorius K. Ambrozaitis buvo tremtas du kartus: 1941 m. gegužės mén. išvežtas iš Kauno kalėjimo į Kazachstaną, po metų palimtas dirbtį į Lietuvos atstovybę Maskvoje, kur dirbo vertėju. Versdamas K. Markso raštus, rado tokią frazę: „Jeigu atsiliksi rusų tauta imsis kurti komunizmą, komunizmas tik nukentės“. 1944 m. grīžo į Lietuvą, bet 1948 m. gegužės 23 d. vėl buvo ištremtas į Krasnojarsko krašto Ingašo rajoną. Mirė Rešiotuose 1957 m.

Atsargos majoras, gydytojas K. Vaitiekūnas mirė badu 1943 m. Karagandos lageryje.

Kunigas J. Vailokaitis net 2 kartus pabuvėjo bolševikų nelaisvėje. 1918—1919 m. kalėjo bolševikų kalėjime, bet po nepavykusios intervencijos į Lietuvą drauge su kitais įkaitais lietuvių buvo iškelistas į bolševikus belaisvius. 1941 m. buvo ištremtas į Altajaus kraštą, vėliau į Novosibirsko sr. Niekada nepamiršdavo savo kaip kunigo pareigų. 1944 m. grīžo į Lietuvą, bet 1948 m. gegužės 23 d. vėl buvo ištremtas į Krasnojarsko krašto Ingašo rajoną. Mirė 1953 m.

Kunigas V. Mielaška Sibire išbuvo 15 metų, ūkininkų sąjungos veikėjas F. Miksys — apie 10 m.

Ekskunigas, finansininkas V. Jurgutis patyrė vokiečių genocidą — kalėjo Stuthofo koncentracijos stovykloje.

Nukentėjo ir socialistų liudininkų demokratų atstovai.

J. Masilius, gimus tremtyje Ciornaja Padina (Samaros gub.), nes jo téval caro buvo ištremtis už dalyvavimą 1863—1864 m. sukilime. 1941 m. gegužės mén. jis buvo nuteistas 10 m. kalėjimo už tarlamą „sabotažą“. Iki 1941 m. gegužės 30 d. buvo laikomas Panevėžio kalėjime, o birželio 3 d. išvežtas į Karagandos lagerį. Ten ir mirė 1942 m.

Atsargos majoras, rašytojas publicistas P. Ruseckas mirė tremtyje. Susisiekimo viceministras 1923—1924 m. geležinkelio, vėliau žemės banko direktorius V. Račauskas išvežtas į Kareliją su šeima, ten ir mirė.

Paskutinis Lietuvos teisinguomo ministras A. Tamošaitis 1940 m. įkalintas Kauno kalėjime. Tolesnė įkalimas nežinomas. Rašytojas, kultūros veikėjas K. Ralys 1951—1957 m. buvo tremtyje Sibire Krasnojarsko krašte,

grįžęs į Lietuvą, po metų mirė.

Socialistų liudininkų atstovas B. Žygeliis ketverius metus kalėjo Sverdlovsko sr. Gary lajeryje. Į Lietuvą grīžo 1945 m.

Nukentėjo Steigiamojo Seimo narių pasitraukė į užsienį. Krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., sveikatos departamento direktorius; M. Galdikiene — Lietuvos moterų katalikių organizacijų sąjungos lyderė; kunigas M. Krupavicius — žemės reformos sumanytojas ir vykdytojas, žemės ūkio ministras 1923—1926 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministras pirmmininkas 1920—1922 m., Lietuvos Respublikos prezidentas 1926 m. birželio—gruodžio 17 d.; L. Natkevičius — Steigiamojo Seimo sekretorius, diplomatas; K. Kupčiūnas — mokytojas, finansų ministerijos tarnautojas, K. Skirpa — vienaš krikščionys demokratai: E. Draugelis — vidaus reikalų ministras 1919—1920 m., P. Jočys — teislininkas, Seimo narys, bolševikų kalintas 1940 m. Socialistai liudininkai: K. Grinius — ministr

1990 m. birželis

TREMINTINYS

4

KOVOJANTI LIETUVA 1944–1953 m.

Birželio 17 d. Kaune, Paveikslų galerijoje, atidaryta paroda apie lietuvių taatos pasipriešinimą okupacijai 1944–1953 m.

Parodoje eksponuojama 117 nuotraukų iš įvairių Lietuvos regionų. Nuotraukos surinko ir paroda rengė B. Nedzinskienė. V.

Gylis, R. Žilys, P. Jaruševičius.
Afidarymo iškilmėse kalbėjo P. Jaruševičius. Jis padėkojo vienims, išsaugojuiems nuotraukas, kurios tarsi gyvos liudija taatos ryžią kovoti ir mirti už laisvę.

B. Gajauskas, Tremtinų sąjungos prezidentas, pastebėjo, kad išleistas perodos katalogas — geria pradžia šio istojo tarpsnio tyrimui.

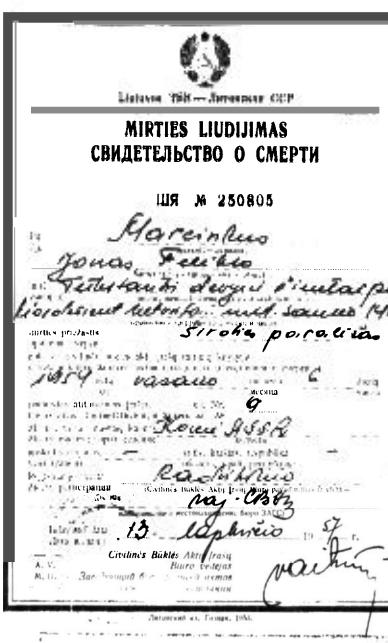
Tremtinų sąjungos pirmininkas A. Lukša prisiminė brolius ir seseris, kuriems Tėvynės Laisvė ir Nepriklausomybė buvo brandesnė už gyvybę. Deber jūs iš nuotraukų žvelgia eikys tu, kurie buvo, bet vergauti atsisakė.

A. Dručkus, buvęs rezistencijos dalyvis, prisiminė partizanų kovas save gimusio apylinkėse. Pekarių rezistencijos garbingai išlaikė kovos už laisvę tradicijas. Turime išlaikyti ir mes.

V. Gylis papasakojo, kaip buvo renkama medžiaga šiai parodei.

Dalia KUODYTĖ

„TAS LAISVĖS NEVERTAS, KAS NEGINA JOS“

Marcinkus Jones, Feliko, gim. 1901 m. Kėdainių apskr. Aukštutinė kaimė. 1947–1948 m. „Priskėlimo“ apygardos Maironio rinktinės partizanas, slapyvardis Spokas. Rinktinė veikė Kėdainių, Radoviškio, Krakly, Baisogalos, Tytuvėnų, Betygalos, Ariogalos apylinkėse. Jos vadu buvo Paillūnas (Rytas).

Jones Marcinkus arčiauotas 1949 08 06. Mirė Intos lageriu Abėzės invalidų punkte 1954 01 14.

ATSILIEPKITE! • ATSILIEPKITE!

Stasys GRİŞMANAUSKAS, Jurgis, g. 1929 m. Gyveno Salantų raj., Platelių apyl. 1950 m. birželio mėn. iš Plungės karinio komisariato buvo pažymėtas į armiją, tarnavo Kaliningrade. Pabėgo iš armijos, slaptėsi. 1951 m. lapkričio mėn. tėvus išvežė į Sibirą. S. Grışmanauską NKVD suėmė Platelių apyl. Dovainių km. Manoma, kad nuteistas mirties bausme. Daugiau žinių apie jo likimą leukia Magdė LATAKIENĖ, 235701 Kretingos raj., Vildmantai, Zibalės g.

Ksaveras DEDELE, Povilas, g. 1924 m. Ukmergės apskr., Siesikų valst. Belazariškių km. Suimtas 1944 m. Merijampolės apskr. Kalėjo Intejo. Mirė 1948 m. Kartu su keliuose ar žinantių mirties aplinkybes ieško Pranas DEDELE, 233041 Kaunas, Krėvės pr. 33–2, tel. 77 67 90.

Kleopas MACKEVICIUS, Vince, g. 1899 m. Ukmergės raj., Punij km. Mackevičių (o asmeny) išimq 1941 m. ištrėmė į Altajaus kr., Oerno Alafiske raj., Kutešo km. Enkavedistai K. Mackevičių suėmė 1942 ar 1943 m. išimq Kutešo km. Manoma, kad jis mirė Tončchinsko lagerje. Kartu kalejusiu ir norinčiu iš tiesiogios pasivertė artimųjų palaukus ieško Janina BROKEVICIENĖ, 238030 Kėdainių, Liepų alėja 21–6.

Jonas ŠADAUSKAS, Tome, Mažeikių apskr., Židikių valst., Orložės seniūnijos seniūnas (1930–1954 m.). Suimtas 1945 m. vasario mėn. Kalėjo Baškirijos ATSR, Černiachovskio m. Manoma, kad mirė lagerje. Užkinius LTSR Saugumo komitetą, buvo gautos atsakymas: „Pranešame, kad LTSR valstybės saugumo komitete, video reikalių ministerijoje, Baškirijos ATSR, Vidaus reikalių valdyboje, o taip pat TSRS YRM Informaciniame centre jokių duomenų apie ūkininkė arėtą, teismumą ir trėmimą nėra.“

Kaip nors žinantių apie J. Šadauską likima ieško Jonas ŠADAUSKAS, 231 Žilutė, Kudirkos 21–8.

SOLNCEY Anatolij Petrovič, g. 1888 m. Gyveno Kaune, Grunvaldo g. 1888 m. Gyveno Kaune. 1948 m. pabaigę išvystės iš Lukiškių kalėjimo į Komijos ATSR, Mordovijos lagerius. Kalėjo su poetu Antanu Miškiniu. Mirė 1951 12 26. Žinantių apie jo likimą, palaidojimo vieta ieško sūnus Olegas SOLNCEVAS, Kaunas, Laisvės al. 15–3, tel. 22 59 38.

Stasys SATKUS, Juozas, g. 1910 05 07. Triliuose. 1941–1944 m. išlaikėsi suimtas, teisėtes 10 m. kalėjo Krasnojersko kr., Kolymoje, Dudinkos uoste. Po to 3 m. tremties — Kazachstane, Balchao m. Gal kam nėra žinoma, kuo S. Satkus buvo iki sužimimo. Žinių laukia Liubovė TRAKIMIENĖ, Kaunas, Ne muna kr. 32–8, tel. 74 17 90.

Kunigas Severinas BUTEIKIS, Adomas, g. 1911 m. Eržvilke bažnyčios vikaras ir kapelionas. Suimtas 1941 04 04 kartu su klebonu Antanu Petraičiu, Kailintas Kauno kalėjime, kur po žiaurių kankinimų tapo psychiniu ligoniu. 1941 06 23 Kauno sukilėlių žaibavimas. Klebonų karių buvo gydomas Kalvarijos psychiatrinėje ligoninėje. Mirė 1942 m. kartu kalėjusiu arba kai nors žinantių apie ji ieško Povilas VITKEVICIUS, 233005 Kaunas, Savanorių pr. 241–36.

SVETIMA PAVARDE

1937 m. vieną vilniečių šeimą: tėvą, motiną ir 4-erių metų sūnų ištrėmė į Irktusko srt., Ceremchovskio miškų üki.

Neatlaikai sunkių gyvenimo sąlygų, žiaurių kankinimų, mirė tėvai. 1939 m. berniukas pateko į vaikų namus. Ten jam „išaiškino“, kad jis liaudies priešo sūnus, kad ne lietuvis, o ukrainietis ir kad nuo siočio paverdė Mironuk Ilja Oberkovič.

Iš dabar gyvena Sibire žmogus, kuris nežino savo pavardę. Norėtų sugrįžti į Lietuvą ir sužinoti tiesą apie savo tėvus. Iš valystės dienų, praleistų Vilniuje, atsimena tik tiek, kad gyveno dvieju aukštu name, pirmajame — tėvo ūkinų prekių parduojuvė.

jis išišukėjė į šią nuotrauką Gal kas patjstate iliuos žmones!

Rebūkite adresu: 454139 Celiabinsk, Kopeiskaja sosa, dom 43, kv. 101, Mirončuk I. O. arba „fremilio“ laikraščio redakcijai, 233000 Kaunas, Donelaitio 70 b.

IVYKIAI • IVYKIAI • IVYKIAI • IVYKIAI • IVYKIAI • IVYKIAI

Birželio 10 d. Kvėdarnoje paminėta Gedulio ir Vilties diena. Bažnyčioje už gyvus ir mirusius tremtinius kunigas Alfonsas Klimavičius aukojo sumą. Po pamaldy vise procesiją nėjo prie paminklo „Žuvusiems už Lietuvą tremtyje ir tėvynėje 1940–1953 m.“ Kunigas A. Klimavičius pasakė kalbą, skaitė maldas, aukodamas Lietuvos Jėzaus ūždžiai, Lietuvos tremtinų sąjungos Šilalės skyriaus pirmininkas Kęstutis Balčiūnas aiškinėjo žmonėms, kaip Lietuva neteko Nepriklausomybės, kviečė būti veningiemis, ištvermingiemis, kantriems. Kalėjė Tauragės tremtinų skyriaus tarybos narys Pranas Kundrotas ir kt. Aktyviausiai tremtinų sąjungos Šilalės skyriaus nariai buvo apdovanoti etminimo medailiais. Minėjime dalyvavo apie 500 žmo-

nių. Buvo perskaityta telegrama Lietuvos Aukščiausiajai Tarybai ir TSRS Prezidentui priteinančių Lietuvos vyriausybės veiksmams kovojuant su blokada.

Mening dalyj atliko Kvėdarnos kultūros namų saviveiklininkai, ve-

doveujami kultūros namų direktorės Reginos Simkūnienės ir meno vadovės Dalios Kraseuskienės.

Blokados fondui surinkta 365 rub.

Gedulio, vilties ir pasiryžimo diejinė Šilalės raj. Laukuvo m. miestelyje pašventintas paminklas 1941–1953 m. Laukuvo valsčiaus tremtinų atminimui. Paminklo iniciatorius miškininkas Jonas Seikus. Paminkla pašventinė Laukuvo klebonas J. Pakalnėnas, iškilmėse kalėjė Laukuvo viršaitis V. Jasevičius, mokyto-

jus P. Jurgaitis, rajono tremtinų tarybos pirmininkas K. Balčiūnas ir kt. Vadovavo Laukuvo vid. mokyklos mokytoja V. Maciulė. Tremtiniai dėlės deinavo Laukuvo bažnyčios choras, montėjų atliko Laukuvo vid. mokyklos mokiniai.

Iš Šilalės raj. Pajūrio miestelio buvo nešamas kryžius į Kryžių kalną. Birželio 14 d. vakare kryžiaus nešėjus prie Pajūrio miestelio pastiuko žmonių minia, sustojusi prie kryžiaus, pastatyto Šilalės raj. tremtinų tarybos narės ležomis. Sulaukus grįžančių kryžiaus nešėjų, buvo surengtas Gedulio, vilties ir pasiryžimo dieinos minėjimas, kuriame kalbas sakė rajono tremtinų tarybos narė I. Puidokienė, tarybos pirmininkas K. Balčiūnas, Pajūrio viršaitis S. Radavicius, Pajūrio klebonas V. Sekalauskas.

kes.

Birželio 10 d. Šilalėje evangelikų liuteronų kapinėse buvo pašventintas paminklas čia palaidotiems partizanams. Paminkla pašventinė Šilalės klebonas A. Ivanauskas ir evangelikų liuteronų vyskupas J. Kalvalėnas.

● ● ●

TARTU. Estijos buvusių polit. reprezentacijų organizacija „Memento“ birželio 17 d. paminėjo Estijos okupacijos 50-iasias metines. Renginio svečiai buvo ir Lietuvos tremtinų sąjungos delegacijos.

Minėjimas prasidėjo „pilkusiuose rūmuose“ — pastate, kuris taip pramintas todėl, kad iki 1955 m. priklausė saugumui su savo garsiausiais požemiais. Buvome paprašyti papaskoti, kaip gyvena Lietuva blok-

dos gniaužtuose. Apie tai papasakojo ir atsakė į klausimus Romas Karbauskas.

Po pasiekymų renginys įėjė į atskaitoje prie šių rūmų. Joje vyko paminklo visoms okupacijų eukoms atminti atidengimo iškilmės. Lietuvos buvusių politrepresuolių vardu pasisakė Kostas Kičinas.

Prie paminklo buvo padėtos gėlės

TREMINTIU SAJUNGA DEKOJA pensininkui iš Tumenės apskr., Surgutsko raj. Lengoro m. Kęstučiui BARTUSKAII, paaukoju siam „Tremintio“ redakcijai 300 rb.

Emiliai JUREVICIŪTEI iš Niujorko, padovanojusiai Tremintių sąjungai tris diktofonus.

Rimvydui KAZLAUSKUI iš Rygos paaukojusiui 150 rb.